

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie lustrowanego **adw. J. M.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 24 listopada 2022 r.,

wniosku skazanego

o wznowienie postępowania sądowego zakończonego

prawomocnym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 18 czerwca 2019 r., sygn. akt II AKa 217/18,

utrzymującym w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 10 lipca 2018 r., sygn. akt III K 21/17,

na podstawie art. 544 § 2 k.p.k.

postanowił:

1. oddalić wniosek;

**2. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego
obciążyć lustrowanego adw. J. M.**

UZASADNIENIE

W dniu 16 maja 2022 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo lustrowanego adw. J.M. zawierające wniosek o wznowienie postępowania sądowego w jego własnej sprawie, zakończonej prawomocnym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 18 czerwca 2019 r., sygn. akt II AKa 217/18,

utrzymującym w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 10 lipca 2018 r., sygn. akt III K 21/17.

Jako podstawę wniosku lustrowany wskazał „art. 21 d. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 18.10.2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów w związku z art. 540 § 1 pkt 2 i art. 542 § 1 k.p.k.”, wnosząc o wznowienie postępowania na korzyść lustrowanego:

„wobec wydania w/w orzeczeń na nie istniejącej podstawie prawnej albowiem orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 listopada 1998 r. wydane w sprawie K/39/97 (OTK z 1999 r. nr 6 poz. 99), na które powołują się sądy orzekające przez wykazywanie spełnienia przez lustrowanego 5 przesłanek określających definicję współpracy lustrowanego z organami bezpieczeństwa państwa, nie zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw zgodnie z art. 239 p.1 Konstytucji RP, a postępowanie w sprawach o ustalenie przez TK powszechnie obowiązującej wykładni ustaw wszczęte przed wejściem w życie Konstytucji podlega umorzeniu, co wynika z art. 239 p. 2 Konstytucji RP. Ponadto zgodnie z art. 239 p. 3 Konstytucji RP, z dniem wejścia w życie Konstytucji, uchwały TK w sprawie ustalenia wykładni ustaw tracą moc powszechnie obowiązującą, co wskazuje na bezskuteczne wykazanie, że lustrowany złożył nieprawdziwe oświadczenie lustracyjne, a więc spełnia przesłanki do złożenia wniosku o wznowienie postępowania.”

Dyrektor Biura Lustracyjnego IPN-KŚZpNP w Warszawie zajął stanowisko w sprawie wniosku lustrowanego, wnosząc o pozostawienie tego wniosku bez rozpoznania bądź jego oddalenie.

W replice na ww. odpowiedź Dyrektora z dnia 10 listopada 2022 r. lustrowany ponownie powołał się na treść wniosku o wznowienie postępowania. Ponadto, na podstawie art. 9 k.p.k. wniósł o wznowienie postępowania z urzędu na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 7, 8 i 10 k.p.k., przy czym w treści uzasadnienia wskazał na art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 7, 8 i 9 k.p.k., motywując powyższe tym, że treść utrzymanego w mocy orzeczenia lustracyjnego uniemożliwia jego wykonanie z powodu przekazania na podstawie art. 21f ustawy lustracyjnej kompetencji do wymierzania kar sądom dyscyplinarnym.

Powolał się także na sformułowane w ramach zarzutów apelacyjnych naruszenie prawa lustrowanego do obrony i rzetelnego procesu oraz równoległe umorzenie innego postępowania lustracyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek lustrowanego J. M. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Na wstępie wspomnieć należy, że instytucja wznowienia postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, który daje podstawy do wzruszenia prawomocnego orzeczenia wyłącznie na podstawie przesłanek ściśle określonych w ustawie. W realiach przedmiotowej sprawy lustracyjnej katalog okoliczności otwierających drogę do wystąpienia z inicjatywą wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia zawiera przepis art. 21d ust. 2 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów z dnia 18 października 2006 r. (Dz.U. Nr 218, poz. 1592, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1633), zgodnie z którym postępowanie lustracyjne zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli: 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, które zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że przestępstwo to mogło mieć wpływ na treść orzeczenia; 2) po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznane przedtem sądowi, wskazujące na to, że prawomocne orzeczenie z powodu nowych faktów i dowodów jest oczywiście niesłuszne.

Lektura wniosku prowadzi do konstatacji, że podnoszona w nim okoliczność związana z nieprawidłową w świetle art. 239 Konstytucji RP promulgacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 listopada 1998 r., sygn. K/39/97, na którego treść powołały się Sądy orzekające w przedmiotowej sprawie w kontekście definicji „współpracy” w rozumieniu ustawy lustracyjnej, nie może być uznana za skuteczną podstawę do wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem. Jak słusznie wskazano w odpowiedzi Dyrektora Biura Lustracyjnego IPN-KŚZpNP, nawet gdyby uznać okoliczność nieprawidłowej promulgacji za rzeczywistą - choć Dyrektor wykazał jednocześnie, że jest to stanowisko błędne i niemające odzwierciedlenia w historii tego orzeczenia - to nie można byłoby tego uznać za którąkolwiek z podstaw wznowienia opisanych w art. 21d ust. 2 ustawy lustracyjnej. Nie jest to bowiem ani kwestia dopuszczenia się

przestępstwa w związku z toczącym się postępowaniem lustracyjnym, ani ujawnienia się nowych faktów lub dowodów, których nie można było powołać w postępowaniu rozpoznawczym, wskazujących na oczywistą niesłuszność orzeczenia.

Lustrowany nie tylko nie wykazał, by podnoszona przez niego okoliczność mieściła się w zakresie którejkolwiek z wymienionych przesłanek wznowienia postępowania, ale też by w jakikolwiek sposób mogła rzutować na kształt prawomocnego orzeczenia wydanego w jego sprawie. Wskazany wyrok TK nie stanowił – jak błędnie wskazuje adw. J. M. – podstawy wydanych w przedmiotowej sprawie decyzji, a Sąd *meriti* powołał się na nie w uzasadnieniu jako na orzeczenie, które „*wykreowało linię orzeczniczą w zakresie znamion współpracy w rozumieniu ustawy lustracyjnej*”. Jednocześnie wnioskodawca pomija, że linia ta została przyjęta i kontynuowana w późniejszym orzecznictwie, a on sam nie pokusił się o wykazanie nieprawidłowości w zakresie tej wykładni bądź o przedstawienie odmiennego kierunku interpretacji „współpracy lustracyjnej”. Nadto, podkreślenia wymaga, że na niezasadność powołania się na ww. wyrok wnioskodawca wskazywał już w treści złożonej w postępowaniu lustracyjnym apelacji, co nie uszło uwadze Sądu Apelacyjnego i – jak sam wskazał w analizowanym wniosku – w treści kasacji, którą rozpoznano pod sygn. V KK 598/19, oddalając ją jako oczywiście bezzasadną.

Replika lustrowanego na złożoną przez Dyrektora Biura Lustracyjnego IPN odpowiedź, w której J. M. powołał się na podstawy wznowienia postępowania lustracyjnego z urzędu, określone w art. 439 § 1 pkt 7, 8, 9 i 10 k.p.k., w żaden sposób nie zmienia ww. ustaleń. Sąd Najwyższy nie dostrzegł żadnej z wymienionych bezwzględnych przyczyn odwoławczych, w tym wskazanej w uzasadnieniu tej repliki kwestii niemożności wykonania orzeczenia lustracyjnego z uwagi na treść art. 21f ustawy lustracyjnej, jak i naruszenia prawa lustrowanego do obrony i rzetelnego procesu czy równoległego umorzenia innego postępowania lustracyjnego, które to okoliczności były już przedmiotem zarzutów apelacyjnych.

Uwzględniając powyższe orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając lustrowanego – na podst. art. 639 k.p.k. – kosztami postępowania o wznowienie.

at]